

Samlaren

Tidskrift för

svensk litteraturvetenskaplig forskning

Årgång 126 2005

I distribution:

Swedish Science Press

Svenska Litteratursällskapet

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Göteborg: Stina Hansson, Lisbeth Larsson

Lund: Erik Hedling, Eva Hættner Aurelius, Per Rydén

Stockholm: Anders Cullhed, Anders Olsson, Boel Westin

Uppsala: Bengt Landgren, Torsten Pettersson, Johan Svedjedal

Redaktörer: Anna Williams (uppsatser) och Petra Söderlund (recensioner)

Inlagans typografi: Anders Svedin

Utgiven med stöd av

Vetenskapsrådet

Bidrag till *Samlaren* insändes till Litteraturvetenskapliga institutionen, Box 632, 751 26 Uppsala. Uppsatserna granskas av externa referenter. Ej beställda bidrag skall inlämnas i form av utskrift och efter antagning även digitalt i ordbehandlingsprogrammet Word. Sista inlämningsdatum för uppsatser till nästa årgång av *Samlaren* är 1 juni 2006 och för recensioner 1 september 2006.

Uppsatsförfattarna erhåller särtryck i pappersform samt ett digitalt underlag för särtryck. Det består av uppsatsen i form av en pdf-fil, lagrad på en diskett.

Abstracts har språkgranskats av Sharon Rider.

Svenska Litteratursällskapet tackar de personer som under det senaste året ställt sig till förfogande som bedömare av inkomna manuskript.

Svenska Litteratursällskapet Pg: 5367–8.

Svenska Litteratursällskapetets hemsida kan nås via adressen www.littvet.uu.se.

ISBN 91-87666-23-5

ISSN 0348-6133

Printed in Sweden by

Elanders Gotab, Stockholm 2005

European and Nordic Modernisms. Red. Mats Jansson, Jakob Lothe och Hannu Riikonen. Norvik Press. Norwich, UK, 2004.

Under den ståtliga titeln *European and Nordic Modernisms* samlas fjorton essäer, resultatet av ett pågående forskningsprojekt med deltagare från de nordiska länderna. Projektet är inspirerat av ett Leeds–Oslo projekt, ”Anglo-skandinaviska motströmningar 1870–1914, och av en konferens under rubriken ”Joyce och de nordiska länderna” som organiserades av Institutionen för litteraturhistoria vid Universitetet i Århus 1998. Konferensen gav upphov till en utökad undersökning utöver en, om än särskilt betydelsefull, författare. Samlingen essäer som bygger på föredrag vid två följande konferenser, kombinerar två kritiska målsättningar, skriver utgivarna i inledningen. För det första presenterar den, och tar upp till systematisk diskussion, en kombination av släktskap och skillnader som gör oss förmögna att mer precist beskriva upprinnelsen, utvecklingen och den fortlöpande närvaron av modernism i Norden. Flera av essäerna visar hur författare i de nordiska länderna svarade på modernism på olika sätt och vid skilda tidpunkter. För det andra visar boken att nordisk modernism inte bara var en passiv mottagare av internationella trender. Snarare möter vi ett intrikat samspel av trender och idéer där nordiska författare också ger betydande bidrag till europeisk modernism. De gör det genom att bidra inte bara till utformningen av modernismen vid förra sekelskiftet (Henrik Ibsen, Knut Hamsun och August Strindberg är viktiga namn här), men också till modernismens formella och tematiska diversifiering och utsträckning i tid och rum.

Kombinationen av syften avspeglas i bokens struktur: i de fyra första essäerna relateras olika aspekter av modernismen såväl till begrepp så som exil, som till individuella författare. De nästa två fokuserar på novellgenren. Därefter följer två essäer som länkar norsk och dansk prosa till aspekter av europeisk modernism. Bokens mittsektion utforskar olika former av litterära och kulturella strömningar – både från de nordiska länderna till Storbritannien (som i Strindbergs fall) och från den europeiska kontinenten till Skandinavien (som i fallet med Nietzsche). Olika aspekter av påverkan, tillägnelse, och kontinuitet i förhållande till europeisk modernism diskuteras i de avslutande kapitlen. En genre som belyses här är poesin: det finns en vital och nyskapande ly-

risk modernism i de nordiska länderna. Så långt inledningen.

I den här typen av essäsamlingar, som är resultatet av ett forskningsprojekt och av föreläsningar på gemensamma konferenser, kan innehållet ofta spreta åt olika håll. Projektets och utgivarnas uppgift är att försöka syntetisera det ofta disparata materialet, liksom recensentens. Kanske kan man invända mot spretigheten samtidigt som vi kan konstatera att den här i så fall är helt i ämnets anda. Det som naturligtvis kan diskuteras, är om man överhuvudtaget skall försöka sig på att utvinna någon slags enhetlig mening och förståelse. Men om man som läsare ändå inlåter sig på företaget, är det två delvis andra linjer som utkristalliserar än dem som utgivarna skisserar i inledningen.

Flera essäer i *European and Nordic Modernisms* kretsar kring närbesläktade fenomen så som olika former av alienation och upplevelsen av exil. Så är fallet med Torsten Petterssons inledande ”Why Did Some Authors Become Modernists? Early High Modernism and Multipolar Identities”. Pettersson visar på två paradig i den västerländska kulturen de senaste två hundra åren som är förbundna både med varandra och med modernismen: utvecklingstanken och föreställningen om artistisk individualitet och originalitet. Vad är det då som gör det möjligt för vissa individer att bryta ny mark? Den traditionella förklaringen är talang eller geni. Men Pettersson tycker sig istället se en korrelation mellan en mångkulturell identitet och en tendens att ansluta sig till modernismen i dess tidiga skede. Han har därför företagit en undersökning av författare som presenteras som modernister i uppslagsverk, nationella litteraturhistorier och undersökningar så som *Modernism 1890–1930*, *The Gender of Modernism*, Peter Nicholls *Modernisms*, och *The Cambridge Companion to Modernism*. Den visar på en anmärkningsvärd tät förekomst av författare med mångkulturell identitet (språklig eller etnisk) under den turbulenta perioden 1910–25. Det gäller författare som Björling, Diktonius, Eliot, Hemingway, Joyce, Kafka, Proust, Rilke, Södergran med flera. Författarnas kulturella outsiderposition gjorde det lättare för dem att separera från etablerade litterära konventioner, menar Pettersson. De hade större beredskap för en kritisk attityd gentemot den ledande riktningen och var mer benägna att experimentera med nya sätt att skriva.

Anders Olsson menar i sitt bidrag, ”Exile and Literary Modernism”, att förhållandet dem emel-

lan inte blivit tillräckligt undersökt i sin egen rätt. Med exempel från Gunnar Ekelöf, Samuel Beckett och Nelly Sachs diskuterar Olsson vad den modernistiska exilen betyder och visar på exempel i praktiken. Anders Olsson slår till att börja med fast att exil inte är något utmärkande endast för modernistisk litteratur. Rotlöshetens tema är inget nytt, men likväl förstärks det under modernismen och antar gnostiska proportioner. Modernistisk litteratur i Europa uppkommer under en era av intensiv ekonomisk tillväxt och mobilitet över nationella och språkliga gränser genom nya transportsystem och ny kosmopolitisk medvetenhet. I rotlöshetens tema och i det språkligt nyskapande generaliseras förlusten av förankring till en gnostisk känsla av alienation.

Det litterärt nyskapande blir under modernismen till ett radikalt experimenterande med språket. Därtill kommer ytterligare tre egenskaper som enligt Olsson hör till exillitteraturen, och dessa finner han vara specifika för modern och modernistisk litteratur: myten om främlingen, den inre exilen och den frivilliga exilen.

Exil måste i Ekelöfs fall förstås i en mer bildlig mening. Han är representant för ett särskilt slags modernistisk inre exil, en attityd präglad av den romantiska myten om främlingen. Denna självpåtaga inre exil är en protest mot allmänna föreställningar, politiska eller estetiska. För Beckett är exilen huvudsakligen ett språkligt fenomen men också förbunden med en radikalt existentiell vision av människan som essentiellt rotlös.

Både Ekelöf, Beckett och Sachs hittar sitt språk i exil genom en omväg via modernism och ett andra språk. Exilen bidrar till att språket objektivifieras, vilket också öppnar för språkliga experiment. Exilen ger också en befriande upplevelse av språket som heterogent och mångstämmigt. Den samtidiga existensen av flera språk gör tecknets godtycklighet uppenbar och möjliggör upplevelsen av språket som ett objekt för fritt spel.

Janna Kantolas essä, "Disrespecting Poetry: Notes on the Absurd with special Reference to the Works of Gunnar Ekelöf, Henri Michaux and Pentti Saarikoski", vittnar också ur en annan synvinkel om en slags existentiell alienation och om språket som objekt för fritt spel. En "anti-attityd" är tydlig i de undersökta författarnas självbiografiska arbeten och termen har en metafysisk innebörd: det absurda vittnar om människan som ensam och värdelös i ett likgiltigt universum. Det absurda står i förbindelse med grymhet, till och

med sadism, och det absurda relaterar till det meningslösa, till nonsens. I det absurda ögonblickets kärna finns en avindividualisering som finner sitt uttryck genom att vända språket till nonsens: den grundläggande uppenbarelsen av att vara ingen resulterar i en anonym vrede. Dikter med groteska eller till och med sadistiska – icke-poetiska – element kan läsas som beskrivningar av de mänskliga villkoren.

Främlingskap speglar och gestaltar en betydelsefull aspekt av den moderna erfarenheten, skriver Jakob Lothe i "Short Fiction as Enstrangement: From Franz Kafka to Tarjei Vesaas and Kjell Askildsen". I de textexempel som Lothe lyfter fram, finns gemensamma lingvistiska och narrativa drag som främjar känslan av främlingskap, som genererar konflikter och är spänningsskapande.

I Kafkas fiktion är blandningen av en allt över-skuggande känsla av främlingskap, och ett främlingskap på den språkliga detaljens nivå, särskilt slående. Främlingskapet i Kafkas fiktion är nära förbundet med modernismens huvudkaraktäristika, inte minst upplösningen av religiositeten och sloandet av en delad, eller ens individuell, känsla av riktning och mening.

Paradoxalt nog, intensifierar och utsträcker frånvaron av mening sökandet efter mening i det oändliga. Oförenligheten i den uppenbara frånvaron av mening och möjligheten av dess existens (någon annan stans eller för någon annan) ger Kafkas skrivande ett etiskt allvar, på en gång oroad och fångslande. Främlingskapet som kombinerar det fantastiska med det realistiska, är typisk för Kafka och upplevs inte bara av protagonisten utan också av läsaren. Främlingskapets teknik spelar en avgörande roll i etablerandet, och också för destabiliserandet och problematiserandet, av perspektivet i "Die Verwandlung", menar Lothe.

Trots stora olikheter med Kafkas texter, är Vesaas och Askildsens noveller också beroende av främlingskapets teknik. Den yttre verkligheten relateras till, och görs beroende av den subjektiva upplevelsen av verkligheten som i några av Vesaas noveller påminner om Kafkas. Den främlingskapande effekten förstärks ytterligare av en genomgripande, och tematiskt produktiv, språklig mångtydighet.

Främmandegörningen, *ostranie*, bidrar till originaliteten i modernistiska texter som inte endast främmandegör, utan kombinerar det som är nytt och okänt med igenkännande. Denna kombination förklarar delvis varför, trots sin svårillgäng-

lighet, som modernistisk litteratur fortsätter att tilltala läsare av olika slag.

I diskussionen av alienationens och exilens betydelse för modernismen i *European and Nordic Modernisms* finns en uppenbar brist på ett genusperspektiv och på ett feministiskt perspektiv. Tone Selboes essä "Jean Rhys and Cora Sandel: Two Views on the Modern Metropolis" framstår som ett otillräckligt alibi. När till exempel Torsten Pettersson diskuterar det kulturella utanförskapets betydelse för modernismens utveckling tillfogar han att homosexualitet är en multipel identitet som han inte har varit förmögen att väga in. Fanns det en högre proportion av homosexuella bland de tidiga modernisterna än bland de litterära traditionalisterna eller befolkningen som helhet? Han snuddar vid frågan men förbigår de kvinnliga författarna helt. Hur gestaltar sig den kvinnliga författarens främlingskap och förhållande till traditionen?

Tone Selboe undersöker däremot kvinnornas marginalisering i forskningen när det gäller förhållandet mellan staden och litteraturen, antingen det handlar om hur staden influerar och präglar litteraturen, eller om fokus är på vandraren i 1900-talslitteraturen par excellence: flånören. Den fria vandraren som har valt staden till observationsområde och som för att kunna göra det, måste upprätthålla en mask av behagfullt icke-deltagande.

Jean Rhys roman *Good Morning Midnight* och den sista volymen av Cora Sandels Alberte-trilogi, *Bare Alberte*, publicerades båda 1939. Romanerna är mycket olika i stil, karaktär och handling, men använder Paris som miljö på ett liknande sätt. Frihet och ensamhet, alienation och identifikation är två möjliga sidor av samma mynt. Kvinnornas plats i det borgerliga samhällets marginaler förstärks av natten som alstrar en annan form av liv och ger plats åt de nya individer som inte hör hemma bakom familjens lyckta dörrar. Staden erbjuder en anonymitet som kan alstra en känsla av ensamhet, men representerar ändå en frihet från hemmets begränsningar.

Kanske är det med onödigt våld som Karen-Margrete Simonsens bidrag "Magical Modernism: Monstrous Moments within the Work of Per Højholt" kan tvingas in under temat upplevelser av alienation och exil. Men det finns en koppling i det alienerade förhållandet till omvärlden och språket.

Den fantastiska formen har alltid levt ett vacklande liv inom modernismen. Förbunden med

modernismen genom sin radikala kritik av realismen, i synnerhet 1800-talsrealismen, har den ofta betraktats som för irrationell, för eskapistisk, för fantastisk, för att på allvar införlivas. När den fantastiska formen sipprade in i modernismen i början av 1900-talet innebar det att dikotomin i den fantastiska litteraturen mellan en normal verklighet och en fantastisk, upplöstes och varje beskrivning av verkligheten blev fantastisk. I Per Højholts *Poetens hovede* (1963) har de symboliska eller allegoriska tolkningarna fått ge vika för en konkret, absurd gestaltning av verkligheten. Liksom de latinamerikanska magiska realisterna har Højholt lärt från surrealismen, och vägrar att förvisa bilderna till en drömvärld bortom världen eller på andra sidan språket. Monstrets roll hos Højholt och Gabriel Garcia Marques är i grunden att visa på en annan världsordning som existerar inom den vi känner till, menar Simonsen. Monstrositet är inte en produkt av subjektet (eller hans/hennes missuppfattning av världen), monstrositet är en grundläggande egenskap hos omvärlden.

I sin beskrivning av förhållandet mellan Nietzsche och Danmark, mellan Nietzsche och Brandes, och mellan Nietzsche och modernisterna, visar Steen Klitgård Povlsen på hur Brandes förmedling kom att påverka receptionen. Nietzsches moralfilosofi hamnade i fokus, liksom hans roll som samtidskritiker, Nietzsche framställdes som den store enslingen som med "aristokratisk radikalism" konfronterade alla fördomar och moraliska begränsningar. Nietzsche kom att utöva inflytande på sinsemellan mycket olika författare, både anhängare och motståndare till Brandes. Alla kan dock i någon mening kallas modernister, och Nietzsches konstsyn blev för dem vägledande. Världen är i stycken, fallen, och det är konstens uppgift att göra något åt det – ett i grunden omöjligt projekt. Därför är den modernistiska poeten i grunden tragisk i sin självförståelse.

Det är väl heller ingen tillfällighet att den bok som så uppehåller sig vid främlingskapets och exilens problem i modernismen avslutas med en essä om tornet som litterär symbol. I "The Modernist Tower: A Many-Faceted Symbol", skriver Peter Fjågesund om tornet som en av de äldsta exemplen på av människan skapade byggnader, om den föränderliga innebörden och den fortsatta betydelsen av tornet som litterär symbol. Han ger också exempel på hur Yeats använder tornet i sin lyrik som ett emblem för poetens tillbakadragande.

Den andra linjen i *European and Nordic Modernisms*, som jag ser det, kan kanske formuleras som ett kritiskt utforskande av modernismens utbredning och föregivna nymodighet. Hannu K. Riikonen visar i "Nordic Blossoms: *The Greek Anthology* in Twentieth-Century Finnish and Finland-Swedish Poetry", på hur *The Greek Anthology* spelat en intressant och mångsidig roll i Finland, inte bara för klassicister som A.G. Sjöström och Emil Zilliacus, men också för moderna och postmoderna poeter och översättare som Bo Carpelan och Pentti Saarikoski.

I sin essä "Weird Realism and the Modernist Short Story: The Case of Tage Aurell" menar Beata Agrell att det finns anledning att ompröva förhållandet mellan modernismen, realismen och novellgenren. Aurells noveller passar inte särskilt väl in i etablerade föreställningar om perioder och epoker. De inbjuder inte till vare sig realistiska eller modernistiska läsningar. De innehåller inga metaforer, bilder, eller ens uppenbara symboler. Fokus är på det till synes betydelselösa, vanemässigt förbisedda. Berättelsen är stilerad och karaktärerna fungerar som exempel med sina attityder, perspektiv och relationer. Exemplum är ett urgammalt stildrag som härstammar från den didaktiska traditionen, och som i Aurells moderna tappning paradoxalt nog blir till ett slags moraliserande utan moral.

I "From Genre to Text: The Dramatic Monologue in Swedish Lyrical Modernism", visar Mats Jansson hur den dramatiska monologen, en historisk genre inom viktoriansk lyrik, togs upp av poeter som vi normalt kallar modernistiska så som Yeats, Pound och Eliot. Alla odlade de och utvecklade genren på olika sätt. Deras sätt att utveckla genren och göra den mer komplex, återfinns även i den svenska modernistiska traditionen. Den dramatiska monologen är i själva verket en väldigt inflytelserik men sorgligt försummad genre inom den svenska lyriska modernismen, menar Jansson. Representativa exempel på dramatisk monolog finns i 1890-talets litteratur och vid sekelskiftet hos en generation svenska författare som i många fall direkt påverkades av viktorianerna.

Tore Rems och Hans H. Skeis bidrag understryker ytterligare hur olika modernismen i Norden och Europa utvecklades, och därmed bristen på homogenitet. I "Premature and Belated Modernism? Strindberg and British censorship", utreder Tore Rem Strindbergsreceptionen i Storbritannien. Lord Chamberlains teatercensur bidrog

till att Strindberg fick en samtida reception med den yngre generation amerikaner han influerat, så som Eugene O'Neill. Först på 1920- och 30-talen blev Strindberg långsamt etablerad som en av teaterns första modernister i Storbritannien. Censorn släppte inte förbi *Fröken Julie* förrän 1938, och den första licensierade uppsättningen ägde rum i januari 1939. Den första framgångsrika och uppmärksammade föreställningen av Strindberg i Storbritannien var *Fadren* 1927, exakt 40 år efter det att pjäsen skrevs. Strindberg må ha uppfattats som en expressionistisk eller modernistisk författare i Tyskland strax efter förra sekelskiftet, men så var inte fallet i Storbritannien.

Hans H. Skei visar i "T.S. Eliot and Paal Brekke: Norwegian Lyrical Modernism in its Early Days" på Paal Brekkes samlings *Skyggefektning* (1949) som den första verkligt betydande modernistiska samlingen lyrik i Norge. I norsk poesi, åtminstone trettio år försenad, uppträdde till sist Brekke, inspirerad och influerad av T.S. Eliot och de svenska modernisterna från det tidiga 1940-talet, men med en ny och personlig röst.

Emedan revolten mot traditionen alltid har setts som ett framträdande drag hos modernismen, har forskare ofta noterat det självmedvetna, ibland ängsliga inkorporerandet, av traditionellt material i modernistiska arbeten, menar Åstrådur Eysteinnsson i "The Art of Timeliness and Anachronism: European Modernist Poetry in Several Icelandic Mirrors".

De mest radikala modernistiska uttalandena med avseende på brytningen med traditionella former står att finna i avantgarde-manifest som förklarar tidigare kulturell produktion av noll och intet värde. I litterära texter däremot, manifesterar sig en sådan brytning i en komplicerad dialog med traditionellt stoff, motiv och former, skriver Eysteinnsson. Han visar vidare hur de andra nordiska länderna varit betydelsefulla som inkörspår för lyrisk trafik. Dansk och sedan alltmest svensk lyrik, fungerade som övergångspråk för isländska översättare. Det var lyrik från kulturer ofta långt borta i tid och rum som på detta sätt fann sin väg till den isländska poesin – och med dem främmande strömningar. All denna lyrik ansluter till den isländska modernism på ett intressant sätt. Här gör Eysteinnsson halt, just när det blir som mest spännande. Hur har utomeuropeiska författare – långt borta i rummet men ofta också i tiden – kommit att påverka modernismen i Norden?

I inledningen frågar sig utgivarna av *European and Nordic Modernisms* varför ett skede med början vid förra sekelskiftet så till den grad fortsätter att fascinera läsare och forskare i många länder. Kanske är det för att modernismen är just så "luddig i kanterna" som Torsten Pettersson beskriver den. För det är väl just i sådan luddighet som litteraturforskare frodas?

Boel Hackman

Mats Jansson, *Den siste barden. Ord och bild hos Sven Alfons*. Brutus Östlings Bokförlag Symposion. Stockholm/Stehag 2005.

Sven Alfons har hittills inte uppmärksammats särskilt mycket, vare sig i forskning eller i handböcker. I standardverket *Den svenska litteraturen* tilldelas han inte mer än knappt trettio rader. Där emot tar Ingvar Algulin relativt ingående upp Alfons i ett kapitel i sitt arbete *Den orfiska reträtten*. Där diskuteras särskilt Alfons reduktiva tematik, vilken Algulin finner så utmärkande för 40-talets lyrik. En mer övergripande presentation av Alfons författarskap har dock hittills saknats. Det är därför högst välkommet att Mats Jansson i den mycket vackra och rikt illustrerade boken *Den siste barden* nu ger en presentation av Alfons författarskap i dess helhet och även diskuterar poesins samspel med måleriet. Alfons var som bekant inte bara poet utan också målare och konsthistoriker samt konst- och litteraturkritiker.

Mats Jansson är väl skickad att ta sig an Sven Alfons författar- och konstnärskap, eftersom han tidigare ägnat sig mycket åt just 1940-talet, det decennium under vilket Alfons publicerade tre av de fyra diktsamlingar som gavs ut under hans levnad. (Den fjärde utkom i början av 1960-talet och posthumt utkom år 2000 samlingsen *Winckelmanns död*.) Redan i Janssons doktorsavhandling, *Tradition och förnyelse*, 1991, om den svenska introduktionen av T.S. Eliot stod 1940-talet i centrum. Några år senare 1998 utgav Jansson studien *Kritisk tidspegel*, där 40-talets litteraturkritik systematiskt granskades. När Jansson nu behandlar Alfons diskuterar han dennes poesi och konst bl.a. mot bakgrund av den litterära modernismen och teorier om konstarnas samband och förbindelse.

Bokens uppläggning är tydlig och ändamålsenlig. I ett kort inledande kapitel presenteras ut-

gångspunkterna för arbetet, dess uppläggning och viktigare frågeställningar. De följande fyra kapitlen är kronologiskt disponerade. Kapitel 2 "Begär och transcendens" behandlar debutsamlingen *Ensamhetens himmelshuva* från 1942 och *Sommaren och döden* som publicerades ett år senare. Kapitel 3 "Det förflutna som utopi" ägnas *Backspegel mot gryningen* med vilken Alfons fick sitt genombrott år 1949. Därefter dröjde det ända fram till 1961 innan nästa diktsamling *Ängelens bild* gavs ut. Den tas upp i kapitel 4 betitlat "Livet i konsten". Kapitel 5 "Maskspel och tradition" granskar den posthumt utgivna *Winckelmanns död*. Där diskuteras också förhållandet mellan konstarnas liknelse av Alfons målningar som har litterära motiv. I ett sjätte avslutande kapitlet knyts trådarna ihop, och Jansson ger en sammanfattande bild av vad som utmärker den alfonska estetiken.

Jansson försöker urskilja de olika faserna i Alfons författarskap, den estetiska och idémässiga utvecklingen samt den motiviska och tematiska kontinuitet som kan skönjas i de olika verken. Samtidigt visas hur Alfons i dikt och måleri många gånger gav uttryck för en likartad estetik. Undersökningen utgår inte från någon särskild teori eller enskild teoretiker. Jansson beskriver själv sitt förhållningsätt som "pragmatiskt" och framhåller att det är "stoff och frågeställning som får generera teorin där så krävs". (s. 23) Det är en sympatisk inställning, varigenom det verkligen blir dikterna och till viss del även målningarna som kommer i fokus. Janssons arbete är på ett chosofritt sätt fritt från fristående teoretiska resonemang. Därmed inte sagt att arbetet saknar teoretisk diskussion. Jansson anknyter till och diskuterar, där så är befogat, för hans syfte lämpliga teoretiker såsom Riffaterre och Genette. Samtidigt breddar Jansson ofta perspektivet i sina noggranna och utförliga närläsningar och tolkningar. Han gör sålunda utblickar till det litterära klimatet, jämför med andra såväl äldre som samtida författare och relaterar även dikterna till Alfons egna uttalanden som kritiker av såväl litteratur som konst. Vidare ges också prov på receptionen av Alfons lyrik. Genom att Jansson kunnat ta del av brev och av Alfons klippssamling som bevaras på Sigtunastiftelsens arkiv har han haft möjlighet att studera Alfons intressesfär och se vilka författare och konstnärer som varit av särskild betydelse.

Alfons framstår i många avseenden som en särpling, och han uppfattade också sig själv som utanförstående. Hans debut skedde som framgått un-